

Teknoloji

Sağırlara
Sanal Dudak

Londra'daki University College (UCL) çatısı altında kurulan İnsan İletişimi Merkezi, psikoloji, çocuk sağlığı, mühendislik ve bilgisayar bilimi gibi çok çeşitli alanlar arasında işbirliğini geliştirecek. Fonolog (sesbilimci) Moira Yip'e göre merkezin kurulmasının nedeni, genetik, beyin görüntüleme gibi bilim ve araştırma dallarında görülen muazzam ilerlemenin sağladığı olanakların yanı sıra, giderek çok kültürlü hale gelen bir dünyada yaşamamız. Merkezde bu tekniklerden yararlanılarak iletişimle ilgili karanlıkta kalmış noktalar aydınlatılmaya çalışılacak. Örneğin, merkezin desteklediği bir proje, neden Çinlilerin kendi resmi lehçeleri olan Mandarin Çincesini anlamak için aynı dili anlamaya çalışan İngilizlerden daha çok beyin alanı kullandıklarını ortaya çıkarmaya çalışıyor. Merkez, uygulamalı projelere de destek sağlıyor. Örnek, İngiliz ve İsveçli araştırmacılarca geliştirilmeye çalışılan bir düzenek. Bilgisayarda oluşturulan sanal bir yüz, telefon konuşmalarını dinleyerek sesleri sağırların okuyabileceği dudak hareketlerine dönüştürecek.

Science, 11 Haziran 2004

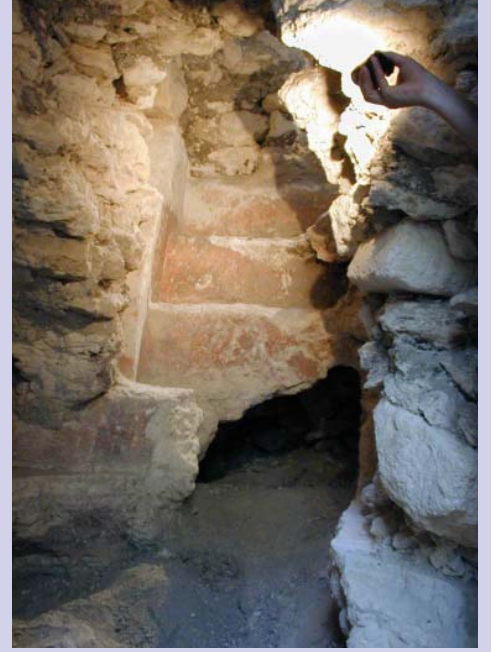

Arkeoloji

Maya Uygarlığı
Sanılandan Eski

Guatemala'da ormanların içinde keşfedilen bir kent, Maya uygarlığının MÖ 300 yılında bile oldukça gelişmiş olduğunu gösteriyor. Bulgu, MS 1000 yıllarında doruğuna erişen klasik Maya döneminden yüzyıllarca önce bile halkın sanıldığı gibi görece basit ve kültürsüz olmadığını ortaya koyuyor.

Kanıt, Yucatan yarımadasının başındaki ormanlık düzlüklerde bulunan Cival adlı kentten geliyor. Üç büyük meydana ve beş piramide sahip olan kent, antika hırsızlarının yağmasına karşı oldukça iyi korunmuş durumda. Kentte bulunan dikkat çekici eserlerden biri, pişmiş topraktan 3 x 5 metre boyutlarında dev bir maske. Arkeologlar, bunun Mısır Tanrısı'nı temsil ettiğini düşünüyorlar. Kentte bulunan bir taş kabartmada da kralı andıran bir şekil göze çarpıyor. Büyük meydandaysa Mısır Tanrısı'na son derece inceliklerle işlenmiş yeşimden bir adak bulunmuş. Arkeologlara göre bu adaklar, kurallara bağlanmış dini

törenlerin ve dolayısıyla Maya devlet toplumunun temellerinin, sanılandan 200 yıl önce atılmış olduğunun göstergesi. Mayaların ayrıca o tarihlerde de arkeolojiye yakın ilgi duyduklarını ortaya koyan işaretler var. Örneğin, kentin ana eksenine tutulum düzleminde Güneş'in doğduğu noktaya çevrilmiş. Güneş'in bu noktaya gelmesi, mısır ekim döngüsünü yeniden başlatıyor.

Science, 14 Mayıs 2004

İlk Gayda mı?

Arkeologlar, İrlanda'da bulunan bir dizi borunun, Avrupa'nın tahtadan yapılmış ilk müzik enstrümanı olduğunu düşünüyorlar. Uzun ve kısıya doğru sıralanmış altı borunun yaşlarının 4100 yıl olduğu belirlenmiş. Borular, tahta kaplı bir arık içinde yanmış bir tepciğe gömülü olarak bulunmuş. Burasının, bronz çağı yerleşimcilerinin sıcak taşların üzerinde su ısıttıkları bir pişirme mekanı olduğu düşünülüyor. Müzik arkeologu Peter Holmes, boruların o zaman İrlanda'da için şaşılanacak bir inceliklerle yapılmış olduklarını vurguluyor. 29 cm'den 59 cm'ye kadar sıralanan boruların bir köprüye takılarak çalındığı sanılıyor. Üzerlerinde nota deliği olmamasına karşın, değişik uzunluklardaki

boruların değişik sesler çıkardıkları belirlenmiş. Arkeologlar, boruların günümüzde İrlanda ve özellikle İskoçya'da yaygın olarak kullanılan gaydaların atasından kaldığı görüşündeler.

Science, 21 Mayıs 2004

